

PYCHA KONTRA POKORA

Tekst przewodni: Łk 14,11.

Zakres studium: Rdz 11,5; Iz 14,12-14; Lb 12,3; Łk 18,9-14; Ps 20,8.

Część I: Przegląd

W ubiegłym tygodniu przyjrzelśmy się Bożej diagnozie duchowego stanu Laodycejczyków: „Mówisz: Bogaty jestem (...) i niczego nie potrzebuję, a nie wiesz, żeś pożałowania godzien nędzarz i biedak, ślepy i goły” (Ap 3,17). Chrystus wytyka swojemu ludowi problem duchowej pychy zakorzenionej w egoizmie i kładącej nacisk na własne osiągnięcia. Powinniśmy być wdzięczni Bogu za to, że przesłanie *Biblii* opisuje rozwiązanie problemu ludzkiego egoizmu dotyczącego każdego z nas.

W tym tygodniu przyjrzymy się uważniej grzechowi pychy, aby zrozumieć jego mechanizm i związane z nim zagrożenia. W tym celu podejmiemy trzy kroki.

1. Po pierwsze, prześledzimy genezę pychy w Niebie, gdzie Lucyfer planował zająć miejsce Boga (Iz 14,13).

2. Następnie przeniesiemy się na Ziemię, by przyrzeć się przedsięwzięciu budowniczych wieży Babel usiłujących nadać sobie nową tożsamość dzięki budowli sięgającej aż do Nieba (Rdz 11,4).

3. W trzecim kroku przestudiujemy szereg przykładów pychy oraz przeciwnych im wzorców pokory: faraona i Mojżesza, Nebukadnesara i Daniela oraz faryzeusza i celnika z przypowieści Jezusa (Łk 18,9-14). W ramach tego kroku dokonamy także porównawczej refleksji nad pychą i pokorą w oparciu o naukę biblijnej literatury mądrościowej (Prz 11,2; 27,1-2).

Część II: Komentarz

Pycha Lucyfera. Najważniejszy fragment dotyczący pychy Lucyfera to Iz 14,12-15. Wersety te są umieszczone w kontekście wypowiedzi proroka przeciwko Babilonowi (Iz 14,3-23). Ciekawe jest to, że język tej wypowiedzi przeciwko Babilonowi/Lucyferowi nawiązuje do języka apokaliptycznej nagany skierowanej do zboru w Laodycei. Obie nagany dotyczą tego, co mówi ich obiekt: „ty mawiałeś” (Iz 14,13); „mówisz” (Ap 3,17). Podobnie jak w liście do zboru w Laodycei, w wypowiedzi Izajasza przeciwko Lucyferowi podkreślona jest perspektywa pierwszej osoby (w tym przypadku Lucyfera), powtórzona pięciokrotnie: „wstąpię”, „wyniosę”, „zasiadę”, „wstąpię”, „zrównam się”. Podobnie jak list do Laodycei, wypowiedź Izajasza zawiera przepowiednię nieoczekiwanego zwrotu: „A oto strącony jesteś” (Iz 14,15). W obu prorocत्वach natchnieni autorzy opisują scenariusz chępcenia się (podkreślony przez użyte z wyraźną pychą wypowiedzi w pierwszej osobie - „ja”), który następnie zdecydowanie potępiają.

Uwzględniając powyższe tło zwróćmy uwagę na dzieje upadku Lucyfera. Historia ta jest pełna duchowych lekcji. Prześledźmy ją krok po kroku:

Imię Lucyfera. Problem Lucyfera jest wskazany już w samym jego imieniu (tytule). Samo imię Lucyfer pochodzi od łacińskiego wyrażenia *lux ferre*, „nositel światła”, będącego tłumaczeniem hebrajskiego tytułu *hejlal*, „światło”, występującego między innymi w okrzyku uwielbienia dla Jahwe - *hallelujah!* Tak więc, jak sugeruje pochodzenie jego imienia, Lucyfer usilnie dążył („mawiał w swoim sercu” [Iz 14,13]) do tego, by być czczonym.

Wywyższenie Lucyfera. Aby pozyskać dla siebie cześć, Lucyfer usiłował wznieść się z zajmowanego stanowiska na miejsce zajmowane przez Boga. To dążenie wzwyż jest podkreślone kilkukrotnie. Po pierwsze, zasadniczy czasownik opisujący to dążenie, *‘alah*, „wstąpić”, jest użyty dwukrotnie jako pierwszy i ostatni czasownik serii działań w wyrażeniach: „Wstąpię na niebiosy” (Iz 14,13) i „Wstąpię na szczyty obłoków” (Iz 14,14). To dążenie wzwyż rezonuje także z czasownikiem *‘arim*, „wyniosę”, który dosłownie oznacza „poniosę w górę” i odnosi się do tronu Lucyfera. Lucyfer zuchwale zamierzał wynieść swój tron „ponad gwiazdy Boże” to znaczy ponad najwyższe gwiazdy.

Zamierzony cel. Lucyfer dążył do zajęcia „góry narad”. W paralelnym tekście w Ez 28 jest mowa o „górze Bożej” (Ez 28,16), która oznacza miejsce Bożej świątyni, gdzie lud Boży gromadzi się, by oddawać cześć Bogu. Iz 14,13 wskazuje, że miejsce to jest usytuowane „na najdalszej północy”, a więc najwyżej jak to możliwe, tam, gdzie znajduje się sam Bóg i gdzie jest czczony w Niebie. To samo wyrażenie jest użyte w Ps 48, gdzie oznacza miejsce świątyni (Ps 48,3).

Najgłębsza intencja. Fragment ten kończy się odkryciem prawdziwej intencji Lucyfera: „zrównam się z Najwyższym” (Iz 14,14). Historia ta ukazuje zuchwałość bluźnierczej pychy w całej okazałości - dążenie do zajęcia miejsca Boga. Podsumowanie ostrzega przed skutkami takiej postawy. Pycha mierząca w uzurpację najwyższego miejsca w Niebie, miejsca samego Boga, doprowadzi pyszałka do tego, iż skończy jako „pożałowania godzien nędzarz i biedak, ślepy i goły” (Ap 3,17), „na samym dnie przepaści” (Iz 14,15).

Pycha Babel. Język użyty w opisie działalności budowniczych wieży Babel nawiązuje do opisu stworzenia, wyraźnie wskazując, że intencją budowniczych było zajęcie miejsca Stwórcy i przejęcia Jego autorytetu. Ta intencja została wskazana już w poprzednim rozdziale w genealogii narodów, w której założenie królestwa Babel przez Nimroda jest zaznaczone technicznym terminem *re'shit*, „główny” (Rdz 10,12) albo „początek”. To samo słowo pojawia się na początku opisu Bożego dzieła stworzenia (Rdz 1,1).

Podobnie jak Nimrod budowniczym wieży Babel przejawiali pragnienie zajęcia miejsca Boga. Słowo Boga, *wajjomer 'Elohim*, oddane wyrażeniem „Bóg rzekł” wyznaczającym rytm Bożego dzieła stworzenia, jest użyte także w związku z budowniczymi Babel: *wajj'omeru*, „mówili” (Rdz 11,3-4). Dokonanie dzieła stworzenia przez Boga zaznaczone słowem *wajehi*, „stało się” (Rdz 1,3), znajduje odzwierciedlenie w dokonaniach budowniczych Babel jako *wattehi*, „mieli” (Rdz 11,3 BG). Słowo podobne do tego, które opisuje decyzję Boga, by stworzyć ludzkość, *na'aseh*, „uczynimy” (Rdz 1,26), występuje czterokrotnie w związku z decyzjami budowniczych Babel: „wyrabiamy cegłę” (Rdz 11,3), „wypalajmy ją” (Rdz 11,3), „zbudujmy” (Rdz 11,4), „uczynimy sobie imię” (Rdz 11,4). Już sam zamiar „uczynienia sobie imienia” (Rdz 11,4) świadczy o uzurpowaniu sobie uprawnień Boga, gdyż tylko Bóg może uczynić „sławnym imię” (Rdz 12,2) i tylko On może uczynić sobie imię (Iz 63,12.14; Jr 32,20).

Ambicja budowniczych wieży Babel była podobna do tej, jaką przejawiał Lucyfer. Podobnie jak on usiłowali on dostać się w miejsce zajmowane przez Boga, do „bramy Bożej” (Bab-El). Historia ta kończy się ironiczną grą słów tworzącą nazwę wieży: Bab-El („brama Boża”), jako że zuchwałe zamiary budowniczych prowadzą do *balal*, „zamieszania” (zob. Rdz 11,9).

Pyszny i pokorny. *Biblia* nie zawiera zwięzłej rozprawy o pysze i pokorze. Zalety i wady są ukazane w działaniach opisywanych osób w ramach wydarzeń, które *Biblia* sprawozdaje. Tak więc w *Biblii* nauka o pysze i jej przeciwieństwie, pokorze, jest zawarta w przykładach ludzi pokornych przeciwstawionych przykładom ludzi pysznych: Abła i Kaina, Jakuba i Ezawa, Józefa i jego braci, Mojżesza i faraona oraz Daniela i Nebukadnesara. W tej lekcji przedstawimy przeciwieństwo postaw Mojżesza i faraona.

Mojżesz kontra faraon. Na początku *Księgi Wyjścia* zarówno Mojżesz jak i faraon zostają skonfrontowani z Bogiem w sposób przekraczający ich dotychczasowe wyobrażenia. Jednak różnie reagują na obecność Boga. Mojżesz reaguje na Boga zadając Mu dwa pytania. Pierwsze pytanie dotyczy jego samego, Mojżesza: „Kimże jestem?” (Wj 3,11). Mojżesz czuł się nikim wobec Boga i niezdolnym do wypełnienia misji, do której Bóg go powołał. Drugie pytanie Mojżesza dotyczy samego Boga. Mojżesz chciał wiedzieć, jaki jest Bóg (Wj 3,13), aby móc nawiązać więź z Nim.

Natomiast faraon, kiedy usłyszał o Bogu, uciekł się do zaprzeczania Jego istnieniu. W przeciwieństwie do Mojżesza, faraon nie chciał znać Boga (Wj 5,2). Nie mógł uznać istnienia Boga, bo sam uważał się za boga. Nie mógł zaakceptować istnienia Boga wyższego niż on sam. Aby podkreślić swoje stanowisko, nie tylko odrzucił nakaz Boga, by wypuścić Izraelitów, aby mogli świętować sobotę (Wj 5,6-9), ale nakazał także, by Izraelici więcej pracowali. Ponadto Mojżesz poznał Boga twarzą w twarz (Pwt 34,10), zaś faraon uparcie odrzucał Boga i nie chciał się ukorzyć przed Nim (Wj 10,3). Mojżesz został zapamiętany jako najskromniejszy człowiek na Ziemi (Lb 12,3), zaś faraon stał się symbolem pychy (Wj 7-10; por. Ne 9,10).

Część III: Zastosowanie

Wskazówka dla nauczyciela: W jaki sposób możemy umrzeć dla własnego egoizmu? Jak możemy zachować pokorę ducha w służbie dla Stwórcy? W ramach zastanowienia nad tą kwestią przeczytaj poniższą refleksję i przedyskutuj wraz z uczestnikami lekcji podane dalej pytania.

Do zastanowienia. Pan wyposaża każdego z nas w dary zarówno duchowe jak i fizyczne, by błogosławić swój Kościół. Te dary mogą obejmować śpiew, kazanie, nauczanie, pomaganie, gościnność, ewangelizowanie, wykładanie itd. Niestety, łatwo przychodzi nam tracić z oczu Dawcę tych darów i wywyższać ludzkie narzędzia.

1. Co możesz zrobić, by pozostać pokornym służąc Panu przy pomocy darów, które otrzymałeś od Niego, by przynosić Mu chwałę?
2. Jakie niebezpieczeństwa pociągają za sobą pycha i wywyższanie się?
3. Dlaczego pokora jest tak ważna w służbie dla Pana?
4. Omów odpowiedzi na powyższe pytania w świetle słów Pawła: „Ja codziennie umieram” (1 Kor 15,31). Na czym, według Pawła, polega to codzienne „umieranie”? Dlaczego jest ono niezbędne ze względu na zachowanie pokory i skuteczne służenie Panu?

Wskazówka dla nauczyciela: Podziel uczestników wspólnego studium na małe grupy i przydziel każdej grupie jedno z poniższych porównań pychy i pokory: Kain kontra Abel, Abraham kontra Lot, Izaak kontra Ismael, Jakub kontra Ezaw, Józef kontra jego bracia, Daniel kontra Nebukadnesar. Daj grupom czas na przestudiowanie

przeciwieństw i przygotowanie krótkiej prezentacji wniosków wynikających z ich studium. Poproś o przedstawienie wniosków pozostałym uczestnikom wspólnego studium.

Kain kontra Abel (Rdz 4): Porównaj znaczenie imion Kaina i Abła, wybranych przez nich ofiar oraz stanowisk, jakie wyrazili w rozmowie między sobą.

Abraham kontra Lot (Rdz 13): Rozważ postawę każdego z nich dyktującą im wybór miejsca pobytu.

Izaak kontra Ismael (Rdz 18): Porównaj przypadki śmiechu w narracji. Następnie rozważ uległość Izaaka, kiedy dowiedział się, że ma być złożony w ofierze (Rdz 22).

Jakub kontra Ezaw (Rdz 27): Porównaj postawy braci w kwestii pierworództwa, a następnie ich spotkanie opisane w Rdz 33.

Józef kontra jego bracia (Rdz 37): Rozważ reakcje braci Józefa na jego prorocze sny oraz ich lęk przed zemstą Józefa za doznane krzywdy (Rdz 50).

Daniel kontra Nebukadnesar (Dn 1; 3-4): Rozważ godną uznania pokorę Daniela wobec królewskiego wyróżnienia. Porównaj próbę Nebukadnesara przywłaszczenia sobie władzy należącej do Boga w Dn 3 z doświadczeniem upokorzenia w Dn 4.

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

- **Przewodniki**- materiały uzupełniające treść „Lekcji biblijnych”.
- **Pytania**- propozycje przebiegu zajęć i pytań do dyskusji w szkole sobotniej.

www.adwent.pl

dział: Studium biblijne

- **Materiał do „Czasu misji”:**
<https://adwent.pl/czas-misji>

KONSULTACJE ONLINE DLA NAUCZYCIELI

- Wspólne przygotowanie do prowadzenia najbliższego studium Biblii.
- Propozycje dodatkowych zajęć.
- Odpowiedzi na pytania związane z treścią studium.
- Wspólnota, modlitwa

każdy czwartek, godz.20.00

Zoom: 856 5129 9515

Kod dostępu: Biblia